

Lekcja

Temat: Europa po kongresie wiedeńskim – powtórzenie wiadomości

1. Kongres wiedeński (1814-1815)
  - a. Przyczyny
    - przywrócenie dawnego porządku w Europie po okresie rewolucji francuskiej i wojen napoleońskich.
  - b. Postanowienie kongresu wiedeńskiego
    - Restauracja: przywrócenie dawnych dynastii i granic w Europie sprzed rewolucji francuskiej i wojen napoleońskich.
    - Legitymizm: świętość i nienaruszalność osoby panującej w państwie.
    - Równowaga europejska: żadne z państw w Europie nie powinno posiadać dominującej roli.
2. „Sto dni” Napoleona
  - a. Ucieczka Napoleona z Elby i opanowanie Francji (01.03.1815.)
  - b. Klęska Napoleona w bitwie pod Waterloo (18.06.1815r.) i zesłanie go na wyspę Świętej Heleny.
  - c. 1821 – śmierć Napoleona na Wyspie Św. Heleny.
3. Święte Przymierze
  - a. 23.09.1815r. – powstanie Świętego Przymierza (traktat paryski).
  - b. Wiodące państwa
    - Austria
    - Prusy
    - Rosja
  - c. Cel powstania Świętego Przymierza:
    - Pilnowanie nowego porządku politycznego w Europie wprowadzonego przez kongres wiedeński
    - Zwalczanie ruchów społecznych i narodowych.
4. Rewolucja przemysłowa – szybki proces przejścia z wytwórczości rzemieślniczej w przemysłową, zapoczątkowany w Wielkiej Brytanii w XVIII wieku i trwający w Europie w XIX wieku, którego następstwem były radykalne zmiany gospodarcze, społeczne i polityczne.
5. Przyczyny i okoliczności rewolucji przemysłowej w Wielkiej Brytanii
  - a. Dynamiczny rozwój włókiennictwa:
  - b. Szybki wzrost liczby ludności w Wielkiej Brytanii i koloniach:
  - c. Rozbudowa armii w państwach Europy
  - d. Postęp techniczny wynikający z rozwoju nauki w epoce oświecenia
    - 1763 r. – maszyna parowa Jamesa Watta i jej zastosowanie w produkcji
6. Zastosowanie maszyny parowej
  - a. Przemysł hutniczy, górniczy i włókienniczy
  - b. Transport wodny – statki parowe
  - c. Transport lądowy – kolej żelazna (George Stephenson – pierwsza lokomotywa, 1825 r.)
7. Narodziny elektrotechniki
  - a. Michael Faraday opracował zjawisko indukcji elektromagnetycznej
  - b. Skutki:
    - Pierwsze silniki elektryczne
    - Oświetlenie elektryczne
    - Szybkie przesyłanie informacji na odległość (Samuel Morse - telegraf, 1837 rok)
8. Niektóre skutki rewolucji przemysłowej
  - a. Rozwój produkcji przemysłowej (na masową skalę) i stopniowy zanik rzemiosła
  - b. Urbanizacja - masowy napływ ludności wiejskiej do miast i powstawanie wielkich ośrodków miejskich (metropolie)
  - c. Rozwój transportu wodnego i lądowego
  - d. Narodziny kapitalizmu – nowego systemu społeczno-gospodarczego opartego m.in. na własności prywatnej, wolności osobistej i wolnej konkurencji
  - e. Pojawienie się nowych grup społecznych –robotnicy i fabrykanci

- f. Zanieczyszczenie środowiska naturalnego
  - g. Industrializacja (proces uprzemysłowienia gospodarki) – zastosowanie maszyn w produkcji na masową skalę i powstawanie fabryk, zatrudniających tysiące robotników
9. Liberalizm (łac. liber – wolny)
- a. Wolność i swobodny rozwój jednostki
  - b. Równość względem prawa
  - c. Wolność słowa i wyznania
  - d. Odrzucenie monarchii absolutnej
  - e. Prawo do własności prywatnej i wolna konkurencja
  - f. Adam Smith - główny ideolog liberalizmu
10. Konserwatyzm
- a. Ewolucyjny rozwój społeczeństwa
  - b. Zachowanie hierarchii społecznej wynikającej z pochodzenia
  - c. Obrona religii i tradycyjnych wartości opartych na nauce społecznej Kościoła
  - d. Władza w państwie oparta na dziedzicznej monarchii i silna rola organów państwowych
  - e. Edmund Burke – twórca konserwatyzmu
11. Geneza narodzin ruchu robotniczego
- a. Rewolucja przemysłowa i pojawienie się nowych grup społecznych (robotnicy, fabrykanci)
  - b. Bardzo ciężkie warunki pracy i życia robotników
  - c. Formy nacisku i działań w celu uzyskania lepszych warunków pracy i życia
    - Strajki i demonstracje
    - Zakładanie i działalność związków zawodowych
12. Koncepcje ustroju państwa, które powstały na fali ruchu robotniczego
- a. Socjalizm (Henri de Saint-Simone, Robert Owen)
    - Poprawa warunków pracy i życia robotników oraz ochrona ich praw
    - Sprawiedliwy podział dochodów
    - Upowszechnienie oświaty
    - Wprowadzenie socjalizmu metodami pokojowymi (przemiany demokratyczne)
  - b. Komunizm (Karol Marks, Fryderyk Engels)
    - Likwidacja własności prywatnej
    - Wprowadzenie społeczeństwa równego pod względem praw i majątku
    - Obalenie kapitalizmu na drodze rewolucji robotniczej
13. Przyczyny Wiosny Ludów w Europie
- a. Nieurodzaj i głód z lat 1845-1847
  - b. Postulaty reform społecznych (np. wolność słowa, druku, prawa wyborcze)
  - c. Złe warunki pracy i życia robotników
  - d. Tendencje narodowowyzwoleńcze (Węgrzy, Polacy) i zjednoczeniowe (Włochy, Niemcy)
14. Przebieg Wiosny Ludów (1848-1849)
- a. Francja:
    - Luty 1848 – antyrządowa demonstracja spowodowana złymi warunkami pracy i życia, która przerodziła się w rewolucję lutową
    - Abdykacja króla Ludwika Filipa i ogłoszenie we Francji republiki: powszechne prawo wyborcze dla mężczyzn, wolność prasy i zgromadzeń
    - Czerwiec 1848 – powstanie robotników w Paryżu wobec nierealizowania przez nowe władze wprowadzonych reform
    - Uchwalenie nowej konstytucji w myśl której władzę ustawodawczą sprawował parlament, a wykonawczą prezydent
    - Grudzień 1848 – Ludwik Napoleon Bonaparte pierwszym prezydentem republiki francuskiej
  - b. Podsumowanie Wiosny Ludów:

- Do buntów społecznych i zrywów niepodległościowych doszło w Austrii, Prusach, na Węgrzech, ziemiach polskich, we Włoszech i Francji
- Prawie wszystkie podjęte próby uzyskania wolności politycznych oraz odzyskania niepodległości przez niektóre narody zakończyły się niepowodzeniem
- Europa wróciła do porządku ustanowionego przez kongres wiedeński